

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาครูของโรงเรียนในสหวิทยาเขตน้ำพอง - กระนวน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

The Administrators’ Role in Development Teacher in Education Network
Center Namphong – Karnaun for Education Support of School under the
Office of Secondary Educational Service Area 25

ธารทิพย์ ไชยโวหาร¹, ผศ.ดร.วรวิทย์ จินดาพล²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

²อาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

worawit.ch@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาครูของโรงเรียนในสหวิทยาเขตน้ำพอง – กระนวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 และเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาครูของโรงเรียนในสหวิทยาเขตน้ำพอง – กระนวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

กลุ่มตัวอย่าง 176 คน ประกอบด้วย ครูในโรงเรียนในสหวิทยาเขตน้ำพอง – กระนวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 169 คน ผู้บริหารจำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC+ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์โดยการสรุปอุปนัย

ผลการวิจัย พบว่า

1. การพัฒนาครูของโรงเรียนในสหวิทยาเขตน้ำพอง – กระนวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” เรียงตามลำดับการปฏิบัติดังนี้ การพัฒนาด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาด้านนวัตกรรม การพัฒนาด้านการวัดและการประเมินการเรียนรู้

2. แนวทางการพัฒนาครูที่คือ (1) ส่งเสริมให้ครูมีการเตรียมแผนการเรียนรู้โดยการวิเคราะห์ผู้เรียนและวิเคราะห์หลักสูตร (2) มีการวางแผนสร้างหลักสูตรของสถานศึกษา (3) มีการวางแผนการประเมินผลการเรียนรู้ (4) ควรการจัดหาสื่อที่มีความหลากหลายและมีความเหมาะสม (5) มีการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยกับคณะครู

คำสำคัญ : บทบาทของผู้บริหาร / การพัฒนาครู / ผู้บริหาร

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ABSTRACT

The purpose of this research were to study The Administrators’ Role in Development Teacher in Education Network Center Namphong – Karnaun for Education Support of School under the Office of Secondary Educational Service Area 25.

The sample consisted of 176 people, One hundred and sixty-nine secondary school teacher in Education Network Center Namphong – Karnaun for Education Support of School under the Office of Secondary Educational Service Area 25, and seven administrators. A set of questionnaires was properly develop to collect data.

The instrument included the Questionnaire, and interview The earned data were then analyzed to compute percentage, arithmetic mean, and standard deviation. The Quality data analyzed by analytic induction

The result of this research were as follow :

1. The development of the secondary school teacher was conduct at the “much” level ranking in order as follows instructional process development, innovation development, and measurement and evaluation deviation.

2. The development suggestions for develop in for the secondary school teachers were as follow. – (1) support to preparing for instructional plans by analysis learners and curriculum, (2) planning for school curriculum, (3) planning for evaluation, (4) should be various instruction media and (5) training teacher on research.

Keywords: The Administrators’ Role / Developing teacher / Administrator

บทนำ

การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาถือว่าเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างมีระบบและต่อเนื่อง เนื่องด้วยครู และบุคลากรทางการศึกษา ล้วนมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับผู้เรียน โรงเรียนจะสามารถบรรลุถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายหลักทางการศึกษานั้นคือคุณภาพของครูในการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ หรือกระบวนการจัดมวลงประสพการณ์ต่างๆ ที่ผู้เรียนควรได้รับ ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อคุณภาพผู้เรียน

บุคคลที่สำคัญต่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเพราะผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นผู้นำหลักของโรงเรียน ในการก้าวไปสู่หนทางการปฏิรูปการศึกษาและเป็นผู้นำไปสู่เป้าหมายหลักทางการศึกษานั้นคือ คุณภาพทางการศึกษาด้วยเหตุที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่จะต้องจัดวางนโยบาย และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนของครู การวางมาตรฐานการจัดการศึกษา การวางแผนการตรวจสอบคุณภาพการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการสร้างขวัญกำลังใจ การเร่งรัดพัฒนาครู

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องให้ครูผู้สอนเกิดทักษะมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้และประสบการณ์แก่ผู้เรียนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ให้เจริญเติบโตองงามไปสู่ความสมบูรณ์พร้อมของชีวิต คือเป็นคนดี คนเก่งที่มีความสุขและมีความใฝ่รู้ เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญต่อสังคมหรือประเทศชาติซึ่ง อุษณีย์ โพธิสุข (2543, หน้า 42) ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหารเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ว่า ผู้บริหารควรวางนโยบายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน สร้างกลไกในการจัดระบบการเรียนรู้ที่ครบวงจรทั้งการจัดการเรียนการสอนของครู รวมถึงการเร่งรัดพัฒนาครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ให้เป็นผู้ที่มีศักยภาพที่เหมาะสมที่จะให้การศึกษอบรมพัฒนาเยาวชนของชาติการส่งเสริมและพัฒนาครูจึงเป็นสิ่งจำเป็นของผู้บริหาร เพราะงานทุกชนิดจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่เพียงใด ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกคนและทุกฝ่าย ผู้บริหารในฐานะที่เป็นผู้นำจะต้องมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาครูในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาการเรียนการสอน สามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์แก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข

ด้วยเหตุผลข้างต้นจะเห็นว่าผู้บริหารเป็นบุคคลที่สำคัญในการพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำน้องควรจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการบริหารที่เหมาะสมเพื่อที่จะได้บรรลุถึงเป้าหมายทางการศึกษาดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาครูของโรงเรียนในสหวิทยาเขตน้ำพอง – กระนวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาครูโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อให้สามารถพัฒนาการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ในการยกระดับคุณภาพการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาครูของโรงเรียนในสหวิทยาเขตน้ำพอง – กระนวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 และ เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาครูของโรงเรียนในสหวิทยาเขตน้ำพอง – กระนวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร 7 คน และครูผู้สอนของโรงเรียนในสหวิทยาเขตน้ำพอง – กระนวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จำนวน 298 คน รวมประชากร 305 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 7 คน และครูผู้สอน ใช้ตารางเครซีแอนมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 169 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 176 คน

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น คือ สถานภาพส่วนบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสภามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ – กระจนวน ได้แก่ เพศ อายุราชการ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และสถานศึกษาที่สังกัด

2.2 ตัวแปรตาม คือ การพัฒนาศักยภาพของครูในสังกัดสภามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ – กระจนวน 5 ด้าน ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนานวัตกรรม ด้านการวัดและการประเมินผล การเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ

การทบทวนวรรณกรรม

บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาครูของโรงเรียนในสภามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ – กระจนวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 การวิจัยในครั้งนี้ ผู้ได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา วารสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

1.1 ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐและเอกชน ซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษานี้ และสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาที่รับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐและเอกชน

1.2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

บทบาทของผู้บริหารมีความสำคัญต่อองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารทางด้านบุคลากร กล่าวคือ การใช้คนให้ทำงานให้ได้ผลดีที่สุด โดยใช้เวลาน้อยที่สุดและสิ้นเปลืองเงินและวัสดุในการทำงานนั้นๆ น้อยที่สุด หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การบริหารให้บรรดาบริการต่างๆ ของฝ่ายผู้ให้การศึกษาดำเนินไปด้วยดีและเกิดประโยชน์สมตามความมุ่งหมายของการศึกษาโดยอาศัยเทคนิคในการคัดเลือกบุคคลที่ทำงานให้เหมาะสม และเทคนิคในการพัฒนาบุคคลที่มีอยู่แล้วให้มีความรู้ความสามารถที่จะทำงานให้เกิดประโยชน์ ขณะเดียวกันก็ส่งเสริมให้คนเหล่านั้นมีความเจริญก้าวหน้าและได้รับผลตอบแทนเป็นที่พอใจ และมีความสุขในการทำงาน การบริหารงานบุคคล คือ หัวใจของการบริหาร เพราะงานทุกชนิดของหน่วยงานทุกประเภท ไม่ว่าจะ เป็นหน่วยงานขนาดเล็กหรือหน่วยงานขนาดใหญ่ จะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จสมตามเป้าหมายหรือไม่เพียงใด ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกคนและทุกฝ่าย ถ้าผู้บริหารขาดความสามารถในการบริหารงานบุคคลแม้จะมีวัสดุอุปกรณ์นานาชนิด มีเงินงบประมาณจำนวนมากสนับสนุน และมีคนเป็นจำนวนมากในหน่วยงานก็เหมือนไม่มีอะไรสักอย่าง เพราะคนที่ใช้วัสดุอุปกรณ์ใช้ไม่เป็น ขาดสมรรถภาพไม่มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ไม่มีความจงรักภักดีต่อหน่วยงาน และขาดความรับผิดชอบต่างคนก็จะยื้อแย่งกันหาประโยชน์จากเงินงบประมาณที่มีอยู่ หาประโยชน์จากอำนาจหน้าที่ซึ่งได้มาโดยตำแหน่ง และทะเลาะเบาะแว้งกัน แยกแยกสามัคคี ต่างคนต่างอยู่ และทำงานไปวันๆโดยไม่ร่วมมือกัน

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

โครงการทั้งหลายที่ผู้บริหารวางไว้ก็จะล้มเหลว เพราะมีคนก็เหมือนไม่มี ในเมื่อคนเหล่านั้นไม่ร่วมมือและหย่อนสมรรถภาพ ผู้บริหารในฐานะที่เป็นผู้นำจะต้องมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาบุคลากรในด้านต่างๆ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

1.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อการปฏิรูปการศึกษา

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อการปฏิรูปการศึกษา เป็นการสนับสนุนส่งเสริมและเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มีการวางแผน กำหนดนโยบาย และยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษาให้คำปรึกษาแนะนำและสร้างความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้

1.4 บทบาทผู้บริหารในยุคศตวรรษที่ 21

บทบาทผู้บริหารในยุคศตวรรษที่ 21 ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสถานศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้สาระวิชาหลัก (Core Subjects) และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ และ 3. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี จึงเป็นภาระที่สำคัญของผู้บริหารที่จะต้องรับผิดชอบจัดการศึกษาให้ประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารจะต้องรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง พัฒนาตนเอง คิดหายุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการใหม่ๆ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติงานในองค์กร และนอกองค์กร ให้ความสนใจต่อวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งผลลัพธ์ ใส่ใจในเรื่องของศาสตร์ทางการสอนที่เหมาะสม และต้องเข้ามารับบทบาทในการเร่งปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครู ปรับเปลี่ยนเนื้อหาตามหลักสูตรควบคุมไปกับการพัฒนาทักษะใหม่ๆ ให้กับครูผู้สอน ส่งเสริมให้มีการน เทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้สูงขึ้น รวมทั้งปรับบทบาทในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ และมีทักษะที่ทัดเทียมเป็นที่ยอมรับของชาติอื่น และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

2. กระบวนการบริหารคุณภาพด้วยวงจรเดมมิ่ง (PDCA)

กระบวนการบริหารคุณภาพด้วยวงจรเดมมิ่ง การบริหารคุณภาพกับกระบวนการบริหารคุณภาพด้วยวงจรเดมมิ่ง เป็นการบริหารอย่างเป็นระบบ ซึ่งหลอมรวมทฤษฎีการควบคุมคุณภาพ เครื่องมือและรูปแบบขององค์การเข้าด้วยกัน เป็นรูปแบบการบริหารเชิงการปฏิรูปอย่างเป็นเหตุเป็นผลของการบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ (Management By Objective : MBO) การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Planning) การใช้กลุ่มคุณภาพ (Quality Circles : QC) การสร้างคณะทำงาน (Team Building) และการใช้ระบบอื่นๆ อีกหลายระบบในแนวคิดของการบริหารคุณภาพแบบมุ่งคุณภาพทั่วทั้งองค์การ หน้าที่ความรับผิดชอบของการบริหารเป็นศิลปะการกำหนดภาพในอนาคต การกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจน การปฏิบัติงานที่เป็นเลิศนั้นทุกคนในองค์การต้องมีส่วนร่วมและกระบวนการที่มีการปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

PDCA ย่อมาจาก Plan-Do-Check-Action แปลว่า วางแผน-ปฏิบัติ-ตรวจสอบ-ปรับปรุง ซึ่งต้องดำเนินการอย่างมีวินัยให้ครบวงจรหมุนเวียนกันไป จุดมุ่งหมายที่แท้จริงของการบริหารด้วยวงจรคุณภาพเดมมิ่ง

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

มิ่ง ไม่ใช่แค่การปรับปรุงแก้ไขให้อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องการเท่านั้น แต่เพื่อก่อให้เกิดการปรับปรุงด้วยการป้องกันมิให้เกิดของเสียซ้ำซ้อนเรื่องจริง พร้อมกับการยกระดับมาตรฐานให้สูงขึ้นในแต่ละรอบของ PDCA อย่างต่อเนื่อง อย่างเป็นระบบ และอย่างมีการวางแผน PDCA

3. การพัฒนาครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ราชกิจจานุเบกษา (2542, หน้า 45) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยได้บัญญัติสาระสำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้องและนำไปสู่การพัฒนาครู ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 การพัฒนาครูด้านหลักสูตร

การจัดทำหลักสูตรของสองส่วนนี้ เป็นการเสริมซึ่งกันและกัน การสอนหลักวิชาตามหลักสูตรแกนกลางนั้นสามารถนำเอาเนื้อหาสาระของท้องถิ่นเข้ามาเป็นส่วนประกอบได้เสมอ ไม่ว่าจะเป็นวิชาประวัติศาสตร์ ที่มุ่งหมายให้นักเรียนเข้าใจประวัติความเป็นมาของชุมชนของตนเอง และของชาติ หรือการสอนวิชาชีพก็จะสามารถนำข้อมูลอาชีพในท้องถิ่นมาเป็นวัตถุดิบของการเรียนการสอน

จุดหมายของหลักสูตรแกนกลาง "เพื่อความเป็นไทย" นั้น ก็หมายถึงความเป็นไทยในลักษณะที่มีเอกลักษณ์จากชาติอื่น ฉะนั้น ความเป็นไทยในความหมายนี้รวมถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นทุกๆ แห่งที่ปรากฏในอาณาจักรไทยปัจจุบัน

สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงามและความรับผิดชอบต่อสังคม

สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่งและวรรคสองแล้ว ยังมี ความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูงและการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนา สังคม มาตรา 28 กล่าวถึงหลักสูตรระดับต่างๆ ต้องมีลักษณะหลากหลาย

3.2 การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้

การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียน สำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ กระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้ง ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และความรอบรู้

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

3.3 การพัฒนาครูด้านการพัฒนานวัตกรรมการ

การพัฒนาครูด้านนวัตกรรมเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และความรอบรู้

3.4 การพัฒนาครูด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

สถานศึกษาต้องจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อและให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวาระหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

3.5 การพัฒนาครูด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

หมายถึงการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพรวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

สรุป

ความสำคัญของบทบาทผู้บริหารต่อการพัฒนาครูเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาครู เนื่องด้วยครูเป็นบุคลากรที่จัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้เกิดความรู้ ประสบการณ์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรได้กำหนด ดังนั้นการที่ครูจําปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ เต็มที่ เต็มความสามารถได้นั้น ผู้บริหารจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆทั้งด้านการวิเคราะห์หลักสูตร การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนานวัตกรรม การวัดผลประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาครูของโรงเรียนในสหวิทยาเขตน้ำพอง – กระจวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร 7 คน และครูผู้สอนของโรงเรียนในสหวิทยาเขตน้ำพอง – กระจวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จำนวน 298 คน ในปีการศึกษา 2559 รวมประชากร 305 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 7 คน และครูผู้สอน ใช้ตารางเครซี่แอนมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 169 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 176 คน ด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยใช้ตารางเลขสุ่ม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบหาประสิทธิภาพความตรง ด้าน

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

โครงสร้าง (Structure) ด้านเนื้อหา (Content) นำไปทดลองใช้ (Try out) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางแพ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง เท่ากับ 0.96 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการพัฒนาครู

ตอนที่ 3 สัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาครูของโรงเรียนในสหวิทยาเขตน้ำพอง – กระนวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลได้จากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้นำมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS/PC* for Windows เพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์หาค่าความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 สภาพการพัฒนาของครูวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 แนวทางในการพัฒนาของครูวิเคราะห์โดยการพรรณนาความเรียง

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สภาพการพัฒนาครูโรงเรียนในสังกัดสหวิทยาเขตน้ำพอง – กระนวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

1) สภาพการพัฒนาครูในภาพรวม

ผลการวิจัยพบว่าสภาพการพัฒนาครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของครูโรงเรียนในสังกัดสหวิทยาเขตน้ำพอง – กระนวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามรายด้านทั้ง 5 ด้านการพัฒนาครู ประถมศึกษา มีการปฏิบัติ “มาก” อยู่ 3 ด้านคือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนานวัตกรรม และด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ ส่วนอีก 2 ด้านมีการพัฒนาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” คือ ด้านหลักสูตร ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

จากผลการวิจัยย่อมแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาครูโรงเรียนในสังกัดสหวิทยาเขตน้ำพอง – กระนวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ได้ดำเนินตามความมุ่งหมายและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมในกรดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ผลการวิจัยสอดคล้องกับ **เพลิน พิมพศักดิ์** (2544) ซึ่งศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและข้อเสนอแนะการพัฒนาครูประถมศึกษาเพื่อสนองนโยบายพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาครูประถมศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” นอกจากนี้ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **ปวีณา ลำพวย** (2544) ซึ่งศึกษาความต้องการของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับแนวปฏิรูปการศึกษาตาม

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พบว่าความต้องการพัฒนาตนเองมีความต้องการอยู่ในระดับ “มาก” เช่นกัน

2. แนวทางในการพัฒนาครู

แนวทางในการพัฒนาครูโรงเรียนในสังกัดสทศวิทยาเขตน้ำพอง – กระนวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จากผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1) ควรมีการวางแผน มีการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจและมีการจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพราะหลักสูตรการศึกษา พ.ศ.2544 เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีความรู้ ความเข้าใจหลักสูตร สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ

2) ควรมีการเตรียมแผนการเรียนรู้โดยการวิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์หลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูควรใช้รูปแบบที่หลากหลาย และการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3) ควรจัดหาสื่อที่หลากหลายและมีความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู จัดแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนให้เพียงพอกับความต้องการ จัดทำระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นปัจจุบัน

4) ควรมีการวางแผนการประเมินผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร ระยะเวลา สิ่งที่ต้องการประเมิน การให้ความรู้เกี่ยวกับประเมินผลที่แท้จริงกับคณะครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน และการประเมินที่สอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการเรียนเรียนรู้

5) ควรมีการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัย ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบและการสร้างเครื่องมือในการวิจัยกับคณะครู จัดหาแหล่งข้อมูลและแหล่งค้นคว้าสำหรับการวิจัยของคณะครูให้เพียงพอ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

1) ควรวิเคราะห์ความจำเป็นเพื่อกำหนดเป็นแผนพัฒนาครูและจัดทำโครงการพัฒนาครูให้สัมพันธ์กับข้อมูล

2) ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาครูอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง

3) ควรมีการติดตาม ประเมินผลการพัฒนาอย่างจริงจังเพื่อจะได้ทราบข้อบกพร่องและแก้ไขในการพัฒนาต่อไป

4) ควรมีข้อมูลสารสนเทศ ครูที่มีผลงาน เช่น ครูแกนนำ ครูต้นแบบ ครูแห่งชาติ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ทราบโดยทั่วกัน

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

2. ข้อเสนอแนะสำหรับสภวิทยาเขตและโรงเรียน
  - 1) ควรสร้างความตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
  - 2) ควรจัดทำแผนการพัฒนาบุคลากรกำหนดเป้าหมายครูทุกคน ต้องเข้ารับการพัฒนาน้อยปีละ 1 ครั้ง
  - 3) ควรจัดหางบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องอำนวยความสะดวกเพื่อใช้ในการพัฒนาครูอย่างเพียงพอ
  - 4) ควรกำหนดระยะเวลาขยายผลและสรุปผลการอบรมทุกโครงการ
3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป
  - 1) ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบในการพัฒนาครูมัธยมศึกษา
  - 2) ควรมีการวิจัยในเรื่อง การติดตามผลการปฏิบัติงานของครูที่ผ่านการอบรมตามโครงการต่าง ๆ
  - 3) ควรมีการวิจัยในเรื่องการพัฒนาครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในระดับเขตพื้นที่

รายการอ้างอิง

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). เอกสารประกอบการอบรมผู้ช่วยผู้บริหารในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม) ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว.

_____. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : องค์การ รับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

ธนภัทร จองหมุ่มง. (2549). ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการ เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

ธีระ รุญเจริญ. (2545). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.

_____. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : แอล ที เพรส.

ปวีณา ลำพวย. (2544). ความคาดหวังของบุคลากรต่อทักษะการบริหารงานของคณะกรรมการการบริหารงานโรงเรียนศรีธนาพาณิชยการเทคโนโลยีเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

การประชุมวิชาการเสนอมผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

- พนัส หันนาคินทร์. (2524). การบริหารบุคลากรในโรงเรียน. พิษณุโลก : โครงการตำรา มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ, พิษณุโลก.
- รุ่ง แก้วแดง. (2544). ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : มติชน.
- ดร.สกุรัตน์ กมฺพมาศ. (2550). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการปฏิบัติงาน ของครูตาม แนวปฏิรูปการศึกษางานวิจัย. บัณฑิตวิทยาลัย, วิทยาลัยโปลีเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อุบลราชธานี.
- สุวกิจ ศรีปัดถา. (2547). ความเป็นนักผู้บริหารมืออาชีพ. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2545). คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- ไสว บำรุงธรรม. (2547). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนของครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต การบริหาร การศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2546). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการศึกษาของ สถานศึกษาในรูปแบบการใช้สถานศึกษาเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว. การศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.